

אֲבָרָ לָזֶה אֵין בּוֹ צֶלֶם וְדַמּוּת, אֲלֹא אִם הָעֲלִינָה הִזָּה לָהּ כְּנֻי אֶחָד שְׁעוּלָה לְחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִים, וְאוֹתוֹ כְּנֻי הוּא אֹר וְחֻשָּׁף. וּבְגִלָּל אוֹתוֹ חֻשָּׁף שֶׁהִנֵּה בְּאוֹתוֹ כְּנֻי, אָמַר אָבָא שְׁעִתִּיד לְחֻטָּא לְאָדָם שֶׁל אֲצִילוֹת [נ"א שֶׁל בְּרִיאָה] שֶׁהוּא אֹר לְבוּשׁ עֲלִיּוֹן [נ"א עֲלִיּוֹן].

וְזֶהוּ הָאֹר שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁגָּנִז אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים. וְאוֹתוֹ חֻשָּׁף שֶׁנִּבְרָא בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן לְרִשְׁעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א-ב) וּרְשָׁעִים בַּחֻשָּׁף יִדְמוּ, וּבְגִלָּל אוֹתוֹ חֻשָּׁף שֶׁהִנֵּה עֲתִיד לְחֻטָּא לְאוֹתוֹ אֹר, לֹא רָצָה אָבָא לְהַשְׁתַּתֵּף בּוֹ. וּבְגִלָּל זֶה אָמַר נִעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ - אוֹתוֹ הָאֹר. כְּדַמּוּתָנוּ - אוֹתוֹ חֻשָּׁף, שֶׁהוּא לְבוּשׁ לְאֹר, כְּמוֹ שֶׁגּוֹפֵה הוּא לְבוּשׁ לְנִשְׁמָה. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישֵׁנִי. שֶׁמְחוּ כָלֶם וְאִמְרוּ, אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שְׁזַכִּינוּ לְשִׁמְעַ דְּבָרִים שְׁלֹא נִשְׁמְעוּ עַד עַתָּה.

פֶּתַח עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי וְגו'. אָמַר, חֲבֵרִים שְׁמַעוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שֶׁרְצִיתִי לְגַלּוֹת אַחֵר שֶׁנִּתְּנָה [ל'] רְשׁוּת עֲלִיּוֹנָה לִזְמַר. מִי זֶה שֶׁאָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא? אֲלֹא זֶהוּ עֲלֵת עַל כָּל הָעֲלִיּוֹנִים, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא עֲלֵת הָעֲלִיּוֹת, עֲלֵת מִהְעֲלֹת הָאֵלֹהִים, שְׁלֹא יַעֲשֶׂה אֶחָד מִהְעֲלֹת הָלָלוּ שׁוֹם מַעֲשֶׂה עַד שֶׁיִּקָּח רְשׁוּת מֵאוֹתוֹ שְׁעִלִּי, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ לְמַעֲלָה בְּנִעֲשֶׂה אָדָם.

נִעֲשֶׂה וְדָאִי. עַל שְׁנַיִם נֶאֱמַר. שֶׁאָמַר זֶה לְאוֹתוֹ שֶׁלְּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ נִעֲשֶׂה. וְלֹא עוֹשֶׂה דְּכָר אֲלֹא בְּרִשׁוּת וְאִמְרָה מֵאוֹתוֹ שֶׁלְּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ. וְאוֹתוֹ שֶׁלְּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ לֹא

דָּאֲמָ"א. וְדָא אִיהוּ אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִין. אֲבָרָ לְהָאִי לִית בֵּיה צֶלֶם וְדַמּוּת. אֲלֹא אָמַר עֲלָאָה הָוָה לִיה חַד כְּנֻי"י דְּסָלִיק לְחוּשְׁבֵּן אֱלֹהִים. וְהָהוּא כְּנֻי אִיהוּ אֹר וְחֻשָּׁף. וּבְגִין הָהוּא חֻשָּׁף דְּהָוָה בְּהָהוּא כְּנֻי, אָמַר אָבָא דְּעֲתִיד לְמַחֲטִי לְאָדָם דְּאֲצִילוֹת (נ"א דְּבְרִיאָה) דְּאִיהוּ אֹר לְבוּשׁ עֲלָא"ה (נ"א עֲלִיּוֹן).

וְהָאִי אִיהוּ אֹר דְּבְרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן דְּגָנִזוּ לְצַדִּיקִיא. וְהָהוּא חֻשָּׁף דְּאַתְבָּרִי בְּיוֹמָא קִדְמָאָה לְרִשְׁיַעֲיָא כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר, (שְׁמוּאֵל א ב) וּרְשָׁעִים בַּחֻשָּׁף יִדְמוּ, וּבְגִין הָהוּא חֻשָּׁף דְּהָוָה עֲתִיד לְמַחֲטִי לְהָהוּא אֹר, לֹא בָּעָא אָבָא לְאַשְׁתַּתְּפָא בֵּיה. וּבְגִין דָּא אָמַר נִעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ הָהוּא אֹר. כְּדַמּוּתָנוּ הָהוּא חֻשָּׁף דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא לְאֹר. כְּגִוּוֹנָא דְּגוּפָא דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא לְנִשְׁמָתָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישֵׁנִי. חֲדוּ כָלְהוּ וְאָמְרוּ זַכָּאָה חוֹלְקָנָא דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמְעוּ עַד כְּעַן.

פֶּתַח עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי וְגו'. אָמַר חֲבֵרִיאָ שְׁמַעוּ מְלִין עֲתִיקִין דְּבַעֲינָא לְגַלּוֹתָהּ בְּתַר דְּאַתִּיחִיב רְשׁוּ עֲלָאָה לְמִימַר. מָאִי נִיהוּ דְּאָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא. אֲלֹא דָא הוּא עִילָת עַל כָּל עֲלָאִין. הָהוּא דְּאַתְקָרִי עֲלֵת הָעֲלִיּוֹת עֲלֵת מֵאֲלִין עֲלִיּוֹת. דְּלֹא יַעֲבִיד חַד מֵאֲלִין עֲלִיּוֹת שׁוֹם עוֹבְדָא עַד דְּנִטִּיל רְשׁוּת מִהָהוּא דְּעֲלִיָּה. כְּמָה דְּאוּקִימָנָא לְעִילָא בְּנִעֲשֶׂה אָדָם.

נִעֲשֶׂה וְדָאִי. עַל תְּרִין אַתְמָר. דְּאָמַר דָּא לְהָהוּא דְּלְעִילָא מִינִיָּה נִעֲשֶׂה. וְלֹא

עָבִיד מִדְּעַם אֲלֹא בְּרִשׁוּ

עושה דבר עד שלוקח עצה מחברו. אבל אותו שנקרא עלת על כל עלות, שאין למעלה ממנו ולא למטה שנה לו, כמו שנאמר (ישעיה מ) ואֵל מִי תִדְמִינִי וְאִשׁוּהָ יֹאמֶר קְדוֹשׁ. אָמַר, רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי, שְׁלֹקֶחַ מִמֶּנּוּ עֲצָה, כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ שְׁאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. כְּמוֹ כָּל הַחֲבָרִים וְאָמְרוּ, רַבִּי, תֵּן לָנוּ רְשׁוֹת לְדַבֵּר בְּמִקּוֹם זֶה. אָמְרוּ, וְהָרִי לֹא בִּארְתָּ לְמַעַלָּה שְׁעֵלֶת הָעֲלוֹת אָמַר לְכַת"ר נַעֲשֶׂה אָדָם? אָמַר לָהֶם, הֵיוּ שׁוֹמְעִים אֲזַנֵּיכֶם מִה שִּפְיָכֶם מְדַבֵּר! וְהָרִי לֹא אֲמַרְתִּי לָכֶם עֲכָשׁוּ שֵׁשׁ מִי שְׁנִקְרָא עֲלֵת הָעֲלוֹת, וְזֶה אֵינוֹ אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא עֲלֵת עַל כָּל עֲלוֹת, שְׁלַעֲלַת עַל כָּל עֲלוֹת אֵין לוֹ שְׁנִי שְׁלֹקֶחַ מִמֶּנּוּ עֲצָה, שֶׁהוּא יָחִיד לִפְנֵי הַכָּל, וְאֵין לוֹ שֶׁתֵּף.

וְכֵן אָמַר רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי, שְׁלֹקֶחַ מִמֶּנּוּ עֲצָה, שְׁאֵין לוֹ שְׁנִי וְלֹא שֶׁתֵּף וְלֹא חֲשִׁבּוֹן. שֵׁשׁ אֶחָד בְּשֶׁתּוֹף כְּמוֹ זָכַר וְנִקְבָּה, וְנֹאמַר בָּהֶם (שם נא) כִּי אֶחָד קְרֵאתִיו, אֲבָל הוּא אֶחָד בְּלִי חֲשִׁבּוֹן וְלֹא שֶׁתּוֹף, וְלִכֵּן אָמַר וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. קְמוּ כֻלָּם וְהִשְׁתַּחֲוּ לִפְנֵינוּ וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁרַבּוּנוּ מְסַכִּים עִמּוֹ לְגִלּוֹת סוּדוֹת טְמִירִים שֶׁלֹּא הֵיוּ מִתְגַּלִּים לְמַלְאָכִים קְדוּשִׁים.

אָמַר לָהֶם, חֲבָרִים, יֵשׁ לָנוּ לְהַשְׁלִים הַפְּסוּק, שִׁכְמָה סוּדוֹת טְמִירִים יֵשׁ בַּפְּסוּק הַזֶּה (דברים לב) אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה וְגו'. אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה - בַּסְּפִירוֹת. אֲחִיָּה - מִצַּד שֶׁל הַיָּמִין חַיִּים, וּמִצַּד הַשְּׂמָאל מוֹת. וְאִם לֹא מְסַכְּמִים שְׁנֵיהֶם עִם עַמּוּד הָאֲמָצְעִי, לֹא מִתְקַיֵּם הַדִּין, שֶׁהֵם בְּמוֹשֵׁב שְׁלֹשָׁה כְּאֶחָד.

וּמִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא מוֹתָא.

וְאֲמִירָה מִהֵּהוּא דְלַעֲיֵלָא מִיָּנִיָּה. וְהֵהוּא דְלַעֲיֵלָא מִיָּנִיָּה לֹא עָבִיד מִדַּעַם עַד דְּנִטִּיל עֲצָה מִחֲבָרִיהָ. אֲבָל הֵהוּא דְאַתְקָרִי עֲלֵת עַל כָּל עֲלוֹת דְּלִית לַעֲיֵלָא מִיָּנִיָּה וְלֹא לְתַתָּא שְׁוֵה לִיָּה. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה מ) וְאֵל מִי תִדְמִינִי וְאִשׁוּהָ יֹאמֶר קְדוֹשׁ. אָמַר רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי, דְּנִטִּיל עֲצָה מִיָּנִיָּה. כְּגִוּוֹנָא דְהֵהוּא דְאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם.

כְּמוֹ כָּלֵהוּ חֲבָרִיָּא וְאָמְרוּ רַבִּי הֵב לָנָא רְשׁוֹ לְמַלְלָא בְּהָאֵי אֲתֵר. אָמְרוּ וְהָא לֹא אוֹקְמַת לַעֲיֵלָא דְעֲלוֹת הָעֲלוֹת אָמַר לְכַת"ר נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר לוֹן הוּוּ שְׁמַעִין אוּדְנִיכּוּ מִה דְּפוּמְכוֹן מְמַלְלָן. וְהָא לֹא אֲמַרִית לְכוּ הִשְׁתַּא דְאִית דְאַתְקָרִי עֲלֵת הָעֲלוֹת וְלֹא אִיהוּ הֵהוּא דְאַתְקָרִי עֲלֵת עַל כָּל עֲלוֹת. דְלַעֲלַת עַל כָּל עֲלוֹת לִית לִיָּה תְנִינָא דְנִטִּיל עֲצָה מִיָּנִיָּה דְאִיהוּ יָחִיד קְדָם כָּלָא וְלִית לִיָּה שׁוֹתְפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי דְנִטִּיל עֲצָה מִיָּנִיָּה, דְלֹא אִית לִיָּה תְנִינָא וְלֹא שׁוֹתְפָא וְלֹא חוֹשְׁבָנָא. דְאִית אֶחָד בְּשֶׁתּוֹף כְּגִוֹן דְּכַר וְנוֹקְבָא וְאַתְמָר בְּהוֹן (ישעיה נא) כִּי אֶחָד קְרֵאתִיו אֲבָל אִיהוּ חַד בְּלֹא חֲשִׁבּוֹן וְלֹא שֶׁתּוֹף. וּבְגִין דָּא אָמַר וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי. קְמוּ כֻלָּהוּ וְאַשְׁתַּחֲוּוּ קַמִּיָּה וְאָמְרוּ זָפָאָה בַר נִשׁ דְּמֵאֲרִיָּה אֶסְתַּפֵּם עִמִּיָּה לְגַלְגָּא רְזִין טְמִירִין דְלֹא הוּוּ מִתְגַּלִּיין לְמַלְאָכִיָּא קְדִישִׁיָּא.

אָמַר לוֹן חֲבָרִיָּא, אִית לָן לְאַשְׁלָמָא קְרָא, דְכְּמָה רְזִין טְמִירִין אִית בְּהָאֵי קְרָא. (דברים לב) אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה וְגו' אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה בַּסְּפִירָן. אֲחִיָּה מִסְטָרָא דְיָמִינָא חַיִּי.